

TER ONDERTEKENING

Aan: SOCW

**Wetgeving en Juridische
Zaken**

Van

Persoonsgegevens

Datum

9 maart 2026

Referentie

62627032

Bijlagen

I. Amvb + nota van toelichting

II. Advies RvS

III. Nader rapport

Intern OCW afgestemd

OVO

nota

Nader rapport bij amvb praktijkgerichte vakken havo

Aanleiding

Op 4 maart 2026 heeft de Afdeling advisering van de Raad van State (hierna: RvS) blanco advies (dictum: A) uitgebracht over het ontwerpbesluit tot *wijziging van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 in verband met de mogelijkheid van het aanbieden van het praktijkgerichte vak in het havo* (hierna: het besluit). Het besluit is daarom gereed voor ondertekening door de Koning.

Geadviseerd besluit

- Akkoord te gaan met vaststelling van het besluit, door ondertekening van het nader rapport en de nota van toelichting.

Kernpunten

- Met het besluit worden de praktijkgerichte vakken 'maatschappij' en 'technologie' verankerd in het havocurriculum.
- In 2021 is onder begeleiding van SLO¹ een doorontwikkeltraject gestart. Tot op heden bieden ongeveer 240 scholen deze vakken al aan. Zij doen dit vooralsnog op basis van een ontheffing. De ervaringen uit het doorontwikkeltraject zijn positief.
- Nu bijna de helft van de havo-scholen deze vakken aanbiedt, is het moment gekomen om ze officiële status te geven.
- Na verankering van deze vakken kunnen alle scholen deze vakken gaan aanbieden. Dit is evenwel niet verplicht.
- Er zijn geen inhoudelijke wijzigingen in het besluit aangebracht, aangezien de RvS blanco advies heeft gegeven. Wel zijn er redactionele aanpassingen gedaan in de Nota van Toelichting en is er een verkeerde verwijzing gerepareerd.
- Na publicatie in het Staatsblad zal het besluit worden 'nagehangen' bij beide Kamers der Staten-Generaal. Pas na het verstrijken van de nahangtermijn kan het besluit in werking treden. De beoogde inwerkingtredingsdatum is 1 augustus 2026.

¹ Stichting Leerplanontwikkeling, het Nederlandse expertisecentrum dat zich bezighoudt met de ontwikkeling van curricula voor het basis-, voortgezet en speciaal onderwijs.

Toelichting

Datum

9 maart 2026

- SLO ontwikkelt sinds 2021 praktijkgerichte vakken voor het havo. Vanaf 2023 biedt een groeiende groep scholen (vanaf schooljaar 2025/2026 zijn het er 240) de vakken aan in een (door)ontwikkeltraject, via de Subsidieregeling praktijkgerichte havo en onder begeleiding van SLO. Met het praktijkgerichte vak leren leerlingen door verschillende realistische opdrachten bij of voor opdrachtgevers kennis en vaardigheden toe te passen. Uit signalen van de scholen en uit de monitoring van SLO is gebleken dat de ervaringen met het praktijkgerichte vak positief zijn.
- De praktijkgerichte vakken worden aan het onderwijsprogramma van het havo toegevoegd als profielkeuzevak of als keuzevak in het vrije deel. Er is een klein vak (120 studielasturen) en een groot vak (360 studielasturen).
- Een school kan ervoor kiezen het vak aan te bieden. Een leerling kan dan ervoor kiezen het vak te volgen binnen de profielkeuze of als extra keuzevak.
- De vakken sluiten aan bij de wensen van leerlingen om te leren in realistische situaties. De vaardigheden die leerlingen opdoen, helpen ook bij de doorstroom naar het vervolgonderwijs.
- Het praktijkgerichte vak wordt afgesloten met een schoolexamen en telt mee in de uitslagbepaling van het eindexamen.

Politieke context

- De breed aangenomen motie van het Kamerlid Ceder (CU) riep op om de structurele verankering van het praktijkgerichte havo vanaf 2026 gerealiseerd te hebben, zodat de praktijkgerichte programma's uiteindelijk op scholen in elke provincie een plek kunnen krijgen.²
- Dit besluit is op 3 november 2025 voorgehangen bij beide Kamers der Staten-Generaal. Hierop heeft een schriftelijk overleg met de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap plaats gevonden, naar aanleiding van schriftelijke vragen van de fracties van PVV, CDA, JA21, BBB en CU op 1 december 2025. Het verslag schriftelijk overleg over de voorhang is in de procedurevergadering van 18 december 2025 voor kennisgeving aangenomen.

Krachtenveld:

Er is een brede behoefte vanuit het veld aan een landelijke erkenning van de praktijkgerichte vakken Maatschappij en Technologie op het havo. De ontwikkelingen zijn regelmatig besproken met de begeleidingscommissie, waarin Havoplatform, VO-raad, Vereniging Hogescholen, Platform TL, Havistencompetent, SLO en LAKS vertegenwoordigd zijn.

Financiële overwegingen

Het besluit heeft geen directe financiële gevolgen. De aanpassing in bekostiging per ministeriële regeling zal apart ter besluitvorming worden voorgelegd. Hiervoor zijn vanaf 2027 reeds middelen gereserveerd op de OCW-begroting.

Planning

Publicatie besluit in staatsblad	Maart 2026
Nahang (4 weken)	April 2026

² Kamerstukken II 2024/25, 36 600 VIII, nr. 106.

Koninklijk besluit voor de inwerkingtreding	Mei 2026
Inwerkingtreding	1 augustus 2026

Datum
9 maart 2026

TER ONDERTEKENING

Aan: SOCW

**Wetgeving en Juridische
Zaken**

Van

Persoonsgegevens

Datum

18 maart 2026

Referentie

62805391

Bijlagen

I. Aanbiedingsbrief Tweede Kamer

II. Aanbiedingsbrief Eerste Kamer

III. Besluit (Stb. 2026, 71)

IV. K-1 tekst Besluit

V. Advies Raad van State

VI. Nader rapport

VII. Openbaar te maken
beslisnota's

Intern OCW afgestemd
OVO

nota

Nahangbrieven wijzigingsbesluit praktijkgerichte vakken
havo

Aanleiding

Het *Besluit van 20 maart 2026 tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 in verband met de mogelijkheid van het aanbieden van het praktijkgerichte vak in het havo* (hierna: het besluit) is op 27 maart 2026 in het Staatsblad gepubliceerd. De beoogde inwerkingtredingsdatum is 1 augustus 2026. Voorwaarde voor deze inwerkingtreding is dat het besluit nog vier weken aan de beide Kamers der Staten-Generaal wordt voorgelegd, binnen welke periode de Kamer onder meer vragen kan stellen (de zogeheten 'nahangperiode'). De aanbiedingsbrieven ten behoeve van deze nahang worden bij deze nota ter ondertekening aan u voorgelegd.

Geadviseerd besluit

Akkoord te gaan met het starten van de nahang door ondertekening van de bijgevoegde brieven.

Toelichting

- Dit besluit moet worden nagehangen bij beide Kamers der Staten-Generaal. Dat is geregeld in artikel 13.1, tweede en derde lid, van de WVO 2020.
- Dit besluit is op 3 november 2025 voorgehangen bij beide Kamers der Staten-Generaal. Hierop heeft een schriftelijk overleg met de Tweede Kamer plaatsgevonden, naar aanleiding van schriftelijke vragen van enkele fracties op 1 december 2025. Het verslag schriftelijk overleg over de voorhang is in de procedurevergadering van 18 december 2025 voor kennisgeving aangenomen.
 - In het schriftelijk overleg zijn onder andere vragen gesteld over de waarborging van de kwaliteit van de praktijkgerichte vakken en over of het volgen van het praktijkgerichte vak niet ten koste gaat van de basisvaardigheden.
 - In de beantwoording is hierop aangegeven dat de kwaliteit van het vak is geborgd op dezelfde wijze als overige examenvakken, door onderliggende examenprogramma's en een programma van toetsing en afsluiting (PTA) dat alle eindtermen uit het examenprogramma moet dekken. SLO heeft met een groep van 240 havo-scholen de examenprogramma's met eindtermen in de praktijk beproefd. Bovendien ziet de Inspectie van het Onderwijs

toe op de kwaliteit van het onderwijs, inclusief het onderwijsaanbod en de wijze van examinering.

Datum
18 maart 2026

- Ten aanzien van de basisvaardigheden is aangegeven dat de introductie van het praktijkgerichte niet ten koste gaat van de basisvaardigheden. Ook in het praktijkgerichte vak komen deze aan bod en zijn deze vaardigheden nodig om een opdracht succesvol af te ronden.
- Na het doorlopen van de voorhangprocedure is het besluit voor advisering voorgelegd aan de Afdeling advisering van de Raad van State (hierna: RvS). De RvS heeft geen opmerkingen gemaakt bij het ontwerpbesluit (a-dictum). Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om enkele redactionele aanpassingen te doen in de Nota van Toelichting en een technische wijziging aan te brengen.
- Ter informatie worden de openbaar te maken beslisnota's (gelakt) bijgevoegd, die hebben geleid tot onderhavig besluit en die de beide Kamers nog niet hebben ontvangen in het kader van de voorhangprocedure. Dit pakket wordt aan beide Kamers gezonden, gelijktijdig met de aanbiedingsbrieven.

Proces

- Na ondertekening van de aanbiedingsbrieven wordt het besluit aan beide Kamers gestuurd, die gedurende vier weken de gelegenheid hebben nog vragen te stellen (of om te eisen dat het in het besluit vervatte onderwerp bij wet wordt geregeld).
- Na afloop van de nahangperiode zal de inwerkingtreding van het besluit worden geregeld bij koninklijk besluit.
- De beoogde inwerkingtredingsdatum is 1 augustus 2026.
- Het inwerkingtredingsbesluit zal na afloop van de nahang separaat worden voorgelegd.